

Ще науковці відмічають, що харизматичним лідерам властиві специфічні психологічні якості, що забезпечують здатність до впливу на других. На сьогодні існує безліч підходів та класифікацій, що мають на меті формування саме тих якостей, які мають найбільше значення для лідера.

Буде доцільним привести класифікацію якостей харизматичного лідера виділену О.Г. Романовським. До неї входять: когнітивно-емоційні, соціальнокомунікативні, індивідуально-парадоксальні, морально-вольові.

Основні критерії харизматичного лідера, що дозволяють вести за собою людей:

- Повна впевненість в доцільності обраної мети та в своїй здатності її досягти;
- Уміння бачити перспективу швидше і краще, ніж інші;
- Здатність захопити своєю ідеєю інших, вмело роз'яснюючи і переконуючи;
- Відданість ідеї, готовність ризикувати і взяти на себе відповідальність;
- Нетрадиційна поведінка, яка йде в розріз із загальноприйнятими нормами;
- Уміння добре відчувати ситуацію і знаходити ресурси, необхідні для досягнення мети;
- Уміння виявляти лідерські якості, незалежно від соціального стану;
- Уміння будь-яку поразку звернути в майбутню перемогу.

Отже, за харизматичними лідерами наше майбутнє. Тому вони повинні володіти визначеним набором лідерських якостей особистості, формування яких базується на сукупності комунікативних, організаційних, інтелектуально-логічних, світоглядних, творчо-методологічних, морально-психологічних аспектах.

Список літератури:

1. Бендас Т.В. Психология лидерства: Учебное пособие. / Бендас Т.В. – СПб: Питер, 2009. – 431 с.
2. Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник / О.Г. Романовський, Т.В. Гура, А.Є. Книш, В.В. Бондаренко – Харків, 2017 р. – 100 ст.
3. Мистецтво управлінської діяльності і лідерство / В. Нагаєв // Персонал. – 2007. – № 7. – с. 65-70.
4. Лідерські якості в професійній діяльності / Романовський О. Г., Резнік С. М., Гура Т.В., Панфілов Ю.І, Головешко Б.Р., Бондаренко В.В., за заг. ред. О.Г. Романовського. – Харків: НТУ«ХП», 2017

*Іванчихіна К.О., Милославська О.В.
м. Харків, Україна*

Харківський Національний Університет ім. В. Н. Каразіна

РОЗВИТОК ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ У СТУДЕНТІВ ЗВО

За останні десятиліття наше суспільство дуже змінилося та постійно перебуває у цьому стані змін. Через це молодим фахівцям висуваються нові умови, в яких їм потрібно проявити не лише теоретичні знання та професійні навички, а ще й певні лідерські якості. Це необхідно перш за все для реалізації у обраній професії. Сьогодні сучасне суспільство бажає виховувати не тільки грамотних спеціалістів, а і успішну людину з лідерськими якостями та бажанням самовдосконалюватися. Питанню розвитку лідерських якостей приділяється багато уваги у різних галузях знань, наприклад, у психології, педагогіці, соціальній психології тощо. Аналіз терміну «лідерські якості» розглядався різними авторами, зокрема, Д. В. Алфімов, Ж. В. Петречко, Н. С. Сушик та інші. Також є дослідники, які присвячують свої праці розгляду та обґрунтуванню проблеми формування лідерських якостей у процесі навчання, поза аудиторній роботі та громадській діяльності: В. В. Ягоднікова, О. Маковський, О. Романовський, Н. Семченко, О. Снісаренко, М. Лукашевич.

Отже, розглянемо питання визначення «лідерства». Кого можна назвати лідером? У психологічному словнику Р. Немова надається наступне: «Лідер – член групи, чий авторитет, влада або повноваження беззастережно визнаються іншими членами малої групи, готовими слідувати за ним»[4]. В свою чергу лідерство розуміється як поведінка лідера у групі, придбання чи втрата їм лідерських повноважень та виконання функцій лідера[4]. О. М. Ротко зазначає, що загальний висновок досліджень ХХ – початку ХХІ ст. в тому, що лідер – це найбільш ініціативна, активна й досвідчена особистість, у якої є цілеспрямоване прагнення стати лідером [1;8]. Також зовсім не обов'язково, що людина, яка є лідером в одній групі, може стати іншої. Навіть якщо людина має вродженні задатки, їх потрібно вміти правильно розвинути та реалізувати наявні можливості[1;8].

А. В. Зоріна у своїй статті зробила висновок, що «чим різноманітніше зв'язки особистості з колективом, тим інтенсивніше розвиваються особистість і сам колектив, впливаючи один на одного. Для процесу формування і розвитку лідерських якостей у студентів у цьому взаємному впливі найважливішим є те, що, впливаючи на інших членів колективу, студент змінюється і формується сам в системі своїх способах і методах мислення»[3;129]. І. П. Краснощок виділила два етапи комплексної системи розвитку лідерських якостей у студентів. До першого етапу належать дії, які спрямовані на виявлення у студентів лідерських якостей[2;216]. Ця робота повинна виконуватися педагогами-кураторами та заключатися, по-перше, у адаптації першокурсників до нових умов у ЗВО. А також сприяти формуванню психологічного клімату у групі, залученню до

діяльності(спортивної, творчої, організаційної, пізнавальної тощо), проведенні тестування, конкурсів та творчих заходів. Кураторам рекомендується приймати участь у виборі офіційного активу групи та направляти студентів обирати людей не за їх популярністю, а орієнтуватися на морально-ділові якості людини. Другий етап зосереджен на формування організаційних навичок[2;217]. Отже, «система навчання лідерів має охоплювати, з одного боку, підготовку до безпосередньої практичної діяльності в сфері управління, що пов'язано з розвитком аналітичних, комунікативних, організаторських здібностей. З іншого боку, необхідною є орієнтація на самовдосконалення особистості, виховання здатності до самоорганізації, самодисципліни, самоаналізу, самооцінки результатів діяльності» – зазначає І. П. Каснощок[2;217]. Це можливо здійснити завдяки студентському самоврядуванню, проведенню ділових ігор, заходів на факультеті та університеті, проведення тренінгів тощо.

Таким чином, можна зробити висновок, що виховання енергійних, самостійних, відповідальних та ініціативних молодих спеціалістів є метою та одним із головних завдань сучасного ЗВО. Також, слід відзначити, що організаторські, комунікативні якості і вміння приймати конструктивні рішення, брати на себе відповідальність за результат – це саме ті якості, що формують як особистісну, так професійну компетентність майбутніх лідерів.

Список літератури:

1. Ротко О. М. Розвиток лідерських якостей молодших підлітків засобами учнівського самоврядування
2. Краснощок І. П. Розвиток лідерських якостей студентів / Інна Петрівна Краснощок // Наукові записки КДПУ. Серія: Педагогічні науки / ред. В. В. Радул [та ін.]. - Кіровоград : КДПУ ім. В. Винниченка, 2012. - Вип. 112. - С. 211-219.
3. Зорина А. В. Формирование лидерских качеств у студентов в вузе: результаты эксперимента//Журнал Известия Волгоградского государственного педагогического университета// 2009// стр126-129
4. Немов Р.С Психология: Учеб. для студ. высш. пед. учеб. заведений: В 3 кн. — 4-е изд. — М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003. - Кн. 1: Общие основы психологии. — 688 с. ISBN 5-691-00552-9. ISBN 5-691-00553-7(1)

*Козлова А.С., Черкашин А.І.
м. Харків, Україна*

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»